

СУЧАСНА ЦИФРОВА ДЕРЖАВА ЯК ПУБЛІЧНО-УПРАВЛІНСЬКИЙ ФЕНОМЕН: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Бовсунівська І. В.

ВСТУП

Сучасний світ переживає стрімку цифрову трансформацію, яка докорінно змінює всі аспекти суспільного життя, включаючи сферу державного управління. Технологічний прогрес, зокрема розвиток штучного інтелекту, великих даних, блокчейну та хмарних технологій, створює передумови для формування якісно нової моделі державності – цифрової держави. Ця концепція передбачає використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для ефективного надання публічних послуг, удосконалення управлінських процесів, підвищення прозорості та підзвітності влади, а також розширення можливостей громадянської участі в прийнятті рішень.

У багатьох країнах світу цифровізація державного управління стала ключовим пріоритетом розвитку. Впровадження електронного урядування, цифрової ідентифікації, автоматизованих систем прийняття рішень і алгоритмізації управлінських процесів значно змінює взаємодію між державою, бізнесом і громадянами. Відтак, цифрова держава постає не лише як технічне явище, а й як складний соціально-правовий феномен, що потребує осмислення в контексті публічного управління.

Актуальність дослідження цифрової держави як публічно-управлінського феномену зумовлена необхідністю адаптації державних інституцій до цифрових реалій, забезпечення кібербезпеки, захисту персональних даних, а також формування цифрових прав і свобод громадян. З одного боку, цифровізація надає державі потужні інструменти для підвищення ефективності управління, але з іншого – породжує нові виклики, пов'язані з цифровим розривом, загрозами приватності та етичними аспектами використання алгоритмічних рішень у сфері управління.

Метою дослідження є аналіз сучасних підходів до концептуалізації цифрової держави, виявлення її ключових характеристик та управлінських особливостей, а також дослідження практичного досвіду впровадження цифрових технологій у сферу публічного управління. Особлива увага приділяється питанням публічної політики у сфері

цифровізації, оцінці ефективності цифрових реформ, а також аналізу потенційних ризиків та можливостей цифрової держави.

Розвиток цифрової держави має стати основою для формування нової парадигми державного управління, що ґрунтується на принципах відкритості, інноваційності, орієнтації на громадянські потреби та ефективне використання даних. Тому подальше наукове осмислення цього феномену є критично важливим для розробки стратегій цифрової трансформації державного сектору в XXI столітті. Успішна імплементація цифрових технологій у діяльність державного апарату сприяє розвитку електронного урядування, смарт-сервісів та концепції «держави в смартфоні», що стає важливим чинником соціально-економічного розвитку суспільства.

Значні виклики, спричинені війною, призвели до нових підходів у розбудові цифрової державності, зокрема акцентували увагу на кібербезпеці, адаптивності управлінських рішень та швидкій цифровій реінтеграції постраждалих регіонів. У післявоєнний період цифрова держава відіграватиме ключову роль у процесах відновлення інфраструктури, реінтеграції територій, модернізації державного управління та стимулювання економічного розвитку. Особливого значення набуватиме створення ефективних механізмів електронної демократії, які забезпечать активну участь громадян у прийнятті рішень, а також розширення можливостей для бізнесу через автоматизовані сервіси та цифрові платформи.

Відбудова держави після війни потребуватиме системного підходу до цифрової трансформації, включаючи розвиток цифрової ідентичності, впровадження штучного інтелекту у сферу публічного управління та створення надійної системи управління даними. У цьому контексті ключовими завданнями стануть не лише технічне забезпечення цифрових процесів, але й формування культури цифрової довіри серед громадян, що забезпечить сталий розвиток суспільства та ефективну взаємодію між владою і суспільством.

Це дослідження присвячене аналізу сучасної цифрової держави як публічно-управлінського феномену, розгляду її функціональних особливостей, тенденцій розвитку та перспектив у контексті післявоєнного відновлення країни. Особлива увага приділяється стратегічним напрямам цифрової трансформації, що сприятимуть зміцненню державного суверенітету, економічному зростанню та посиленню демократичних процесів.

1. Сучасна цифрова держава: виклики та перспективи розвитку

Сучасний світ переживає епоху глибокої цифрової трансформації, яка кардинально змінює підходи до управління державою. Ця тема стає особливо актуальною через сучасні глобальні та локальні виклики, які вимагають нових, інноваційних рішень.

Як зазначено у праці (*Tomasz Janowski (2015)*), цифрові технології відкривають нові горизонти для публічного управління, дозволяючи оптимізувати адміністративні процеси, зменшити бюрократичне навантаження та підвищити ефективність надання послуг. Це особливо важливо для країн, які прагнуть до сталого розвитку та покращення якості життя своїх громадян¹.

Однією з ключових переваг цифрової держави, з позиції (*Cegarra-Navarro, J.-G., Garcia-Perez, A., & Moreno-Cegarra, J. L. (2014)*) є збільшення прозорості владних процесів. Цифрові платформи дозволяють громадянам отримувати доступ до інформації, що знижує корупційні ризики та підвищує довіру до державних інституцій. Це важливий крок на шляху до стабільності та демократичного розвитку².

Проте цифрова трансформація супроводжується серйозними викликами. Серед них (*Çelik, A. K., & Kabakuş, A. K. (2015)*) визначає загрози кібербезпеки, які вимагають розробки надійних систем захисту даних, та цифровий розрив, що обмежує доступ до технологій для певних соціальних груп. Тому важливо знайти баланс між інноваціями та захистом прав громадян³.

Карпенко О. В., Денисюк Ж. З. вивчають міжнародний досвід цифрового врядування, зокрема приклади таких країн, як Естонія, Сінгапур і Данія, демонструє, що впровадження цифрових технологій може бути надзвичайно ефективним. Для України це важливий орієнтир, який допомагає адаптувати кращі світові практики до місцевих умов. Цифрові платформи також відкривають нові можливості для громадянської участі. Електронні петиції, відкриті дані та онлайн-

¹ Tomasz Janowski. Digital government evolution: From transformation to contextualization. *Government Information Quarterly*, Volume 32, Issue 3, July 2015, Pages 221–236, doi:10.1016/j.giq.2015.07.001

² Cegarra-Navarro, J.-G., Garcia-Perez, A., & Moreno-Cegarra, J. L. (2014). Technology knowledge and governance: Empowering citizen engagement and participation. *Government Information Quarterly*, 31(4), 660–668. Retrieved from <http://www.scopus.com/inward/record.url?eid=2-s2.0-84922400845&partnerID=tZOTx3y1>

³ Çelik, A. K., & Kabakuş, A. K. (2015). Do E-government Services “Really” Make Life Easier? Analyzing Demographic Indicators of Turkish Citizens’ E-government Perception Using Ordered Response Models. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 6(1), 185–194. Retrieved from <http://www.scopus.com/inward/record.url?eid=2-s2.0-84923070822&partnerID=tZOTx3y1>

консультації стають інструментами, що сприяють активізації суспільства та розвитку демократії⁴.

У дослідженнях (Bracken, M. (2015)) зазначено, що цифрова держава може стати каталізатором економічного зростання. Ефективне управління та доступ до цифрових інструментів стимулюють інновації, підтримують розвиток бізнесу та створюють умови для конкурентоспроможності на глобальному рівні. Для України цифрова трансформація є ключовим інструментом реформ, спрямованих на подолання корупції, покращення управління та інтеграцію до європейського простору. Дослідження цієї теми допомагає визначити стратегічні пріоритети, які дозволять реалізувати потенціал цифрової ери⁵.

Таким чином, тема цифрової держави є надзвичайно актуальною, оскільки вона охоплює ключові аспекти сучасного управління, які визначають майбутнє держав у цифрову епоху. Вона потребує постійного вивчення, адаптації та впровадження нових рішень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означений розділ.

Сучасна цифрова держава викликає значний інтерес серед науковців та експертів у всьому світі, оскільки її розвиток стає важливим елементом в умовах глобальних змін. Останні дослідження вказують на кілька важливих аспектів, що формують наше розуміння цього явища.

Дослідники аналізують приклади таких країн, як Естонія, Сінгапур і Данія, які успішно реалізували моделі цифрової трансформації. Естонія, зокрема, стала еталоном електронного управління завдяки своїй розвинутій інфраструктурі, системі електронної ідентифікації та доступу до відкритих даних. Важливим аспектом їхнього успіху є комплексний підхід, що об'єднує технологічні інновації, правову базу та активну участь громадян.

Останні дослідження акцентують увагу на таких технологіях, як штучний інтелект, блокчейн, великі дані та інтернет речей. Ці інструменти сприяють автоматизації процесів, підвищенню прозорості та ефективності управлінських рішень. Наприклад, блокчейн-технології

⁴ Цифрове врядування : монографія / О. В. Карпенко, Ж. З. Денисюк, В. В. Наместнік [та ін.] ; за ред. О. В. Карпенка. Київ : ІДЕЯ ПРИНТ, 2020. 336 с.

⁵ Bracken, M. (2015). Government as a Platform: the next phase of digital transformation | Government Digital Service. UK Government Digital Service. Retrieved July 5, 2015, from <https://gds.blog.gov.uk/2015/03/29/government-as-a-platform-the-next-phase-of-digitaltransformation/>

використовуються для забезпечення безпеки даних і зменшення ризиків корупції.

Проте цифрова трансформація не обходиться без серйозних викликів. Серед них – питання кібербезпеки, які потребують надійних систем захисту, а також цифровий розрив, що обмежує доступ до технологій для окремих соціальних груп. Важливим залишається знаходження балансу між інноваціями та захистом особистої інформації.

Цифрові платформи створюють нові можливості для участі громадян у прийнятті рішень. Електронні петиції, доступ до відкритих даних, онлайн-консультації стають інструментами, які підвищують довіру до державних установ і сприяють розвитку демократії.

Цифрова трансформація може стати потужним каталізатором для економічного зростання. Ефективне управління, доступ до цифрових інструментів і підтримка інновацій забезпечують оптимальні умови для розвитку бізнесу та підвищення його конкурентоспроможності.

В Україні цифрова трансформація є ключовим елементом реформ. Дослідження акцентують на необхідності поліпшення інфраструктури електронного врядування, підвищення цифрової грамотності населення та створення умов для ефективного обміну даними.

Метою дослідження є комплексне вивчення характеристик сучасної цифрової держави як публічно-управлінського явища. Основна увага буде зосереджена на ключових аспектах, що визначають функціонування і розвиток цифрових держав в умовах сучасних глобальних змін. Це включає аналіз не лише технологічних і організаційних елементів, а й соціокультурних, економічних і правових факторів, які впливають на створення ефективних управлінських практик у цифровому контексті.

Інтенсивні процеси цифрових технологічних трансформацій безпосередньо впливають на традиційні процеси політичного та соціально-економічного управління в сучасних державах. У результаті цього традиційні підходи до політичного, соціально-економічного та публічного управління потребують переосмислення в умовах динамічних змін середовища, в якому функціонують держави та нації. На сьогоднішній день вченими та фахівцями досить глибоко вивчаються ефекти цифрового впливу на традиційні сфери управління.

Ми можемо виділити декілька ключових напрямків таких досліджень:

- значна кількість дослідників, зокрема (*Lin Z and Yaakop MR (2024)*) присвячують свої роботи питанням цифровізації у сфері економіки, включаючи вивчення проблеми національного цифрового суверенітету⁶;
- не менш важливу увагу питанням національної безпеки та цифрового суверенітету у політичній сфері приділяють вчені-політологи (*Yigitcanlar, T., and Baum, S. (2008)*)⁷;
- дуже серйозний блок наукових праць як вітчизняних, так і зарубіжних фахівців та науковців, зокрема (*Zheng, Y. (2017)*) присвячений питанням цифровізації сучасного державного управління, застосування в управлінських процесах технологій штучного інтелекту⁸;
- нарешті, важливими є дослідження (*Квітка, С., Новіченко, Н., Гусаревич, Н., Піскоха, Н., Бардах, О., & Демошенко, Г. (2020)*), присвячені безпосередньо проблемі цифрового суверенітету в сучасних умовах цифрової технологічної глобалізації⁹.

В цілому, незважаючи на різні сфери життєдіяльності сучасної держави і суспільства, які досліджено у зазначених роботах, можна зробити один загальний висновок – окрім потенційних можливостей оптимізації політичних і соціально-економічних процесів, а також безпосередньо сфери державного управління на основі впровадження цифрових технологій виникають суттєві ризики, загрози та виклики. Більше того, у переважній більшості наукових досліджень, присвячених актуальним технологічним трансформаціям, на сьогоднішній день національний суверенітет розглядається саме в цифровому вимірі, що відіграє важливу роль при забезпеченні незалежного розвитку сучасних держав.

При цьому, на наш погляд, проблема забезпечення цифрового національного суверенітету має універсальний характер незалежно від того, яку сферу життєдіяльності держави ми розглядаємо. Важко уявити наявність політичного суверенітету за умов десуверенізації національного економічного простору. Аналогічно, відсутність суверенітету у сфері державного управління, з позиції (*Nataliya Felikssimivna Mentukh, Oksana Romanivna Shevchuk, Verbitska Mariana*

⁶ Lin Z and Yaakop MR (2024) Research on digital governance based on Web of Science—a bibliometric analysis. *Front. Polit. Sci.* 6:1403404. doi: 10.3389/fpos.2024.1403404

⁷ Yigitcanlar, T., and Baum, S. (2008). “E-government and the digital divide,” in *Electronic Government: Concepts, Methodologies, Tools, and Applications*, ed. A. Anttiroiko (Hershey, PA: IGI Global), 1718–1725.

⁸ Zheng, Y. (2017). The governance of China's digital economy: a multi-level governance perspective. *Copenhagen J. Asian Stud.* 35, 31–54.

⁹ Квітка, С., Новіченко, Н., Гусаревич, Н., Піскоха, Н., Бардах, О., & Демошенко, Г. (2020). Перспективні напрямки цифрової трансформації публічного управління. *Аспекти публічного управління*, 8(4), 129-146. <https://doi.org/10.15421/152087>

Vasylivna, Kuz Tetiana Volodymyrivna (2023)) безпосередньо визначає можливості забезпечення національного суверенітету в політичній та соціально-економічній галузях (так само як і відсутність політичного суверенітету безпосередньо впливає на можливості здійснення суверенного державного управління)¹⁰.

Таким чином, на думку (Xanthopoulou, P., Antoniadis, I., and Avlogiaris, G. (2023)), відсутність суверенітету в будь-якій із сфер, неминуче призводить до десуверенізації всього простору життєдіяльності сучасних держав. Даний висновок безпосередньо пов'язаний з нашим уявленням про те, що сучасні цифрові технології мають універсальний потенціал екстериторіального впливу і можуть одночасно застосовуватися для десуверенізації будь-якої з ключових сфер: політичної, соціально-економічної або сфери державного управління.

Наприклад, поява криптовалют зачіпає одночасно і економічну сферу (що цілком природно, оскільки в рамках ідеології криптоанархізму громадянам представляються альтернативні фіатним платіжні кошти, забезпечені відповідними технологіями та сервісами), і сферу політичну (наприклад, з'являється можливість анонімного зовнішнього фінансування).

З позиції (Жекало Г., Заяць М., & Вакун О. (2020)) цифровий національний суверенітет доречно розглядати з позицій системного підходу як єдиний феномен, що характеризує здібності та можливості держави та суспільства застосовувати у ключових сферах своєї життєдіяльності цифровий технологічний потенціал незалежно та у власних інтересах¹¹.

Для нас є очевидним положення про те, що будь-яка технологія, в тому числі і цифрова, стає ресурсом управління, політичним чи економічним ресурсом лише за умови наявності відповідних компетенцій, навичок та здібностей щодо використання цифрових інструментів. Адже як зазначають (Шевчук О., Ментух Н. Ф. (2021)), цифровий суверенітет одночасно включає структурно і функціонально два ключових компоненти: можливості незалежного застосування цифрових технологій у власних інтересах (тобто наявність даних технологій як таких, їх доступність для суб'єктного використання) і

¹⁰ Nataliya Felikissimivna Mentukh, Oksana Romanivna Shevchuk, Verbitska Mariana Vasylivna, Kuz Tetiana Volodymyrivna., (2023). Ensuring Information Security: Comparative Legal Aspect. Central European Management Journal, 31(3), 74–87. Retrieved from https://journals.kozminski.cemj.org/index.php/pl_cemj/article/view/917

¹¹ Жекало Г., Заяць М., & Вакун О. (2020). Сутність та зміст електронного врядування: концептуальний вимір. Державне управління: удосконалення та розвиток, Відновлено з http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/8_2020/54.pdf

здатності їх використання (тобто наявність навичок і компетенцій ефективної суб'єктної реалізації інструментального потенціалу цифрових технологій)¹².

Іншими словами, як зазначає (*Sucupira Furtado, L., da Silva, T. L. C., Ferreira, M. G. F., de Macedo, J. A. F., and Moreira, J. K. (2023)*) цифрові технології виступають як ресурси в першу чергу для самих розробників, власників цифрових майданчиків та сервісів, а також для афілійованих з ними суб'єктів, які здебільшого мають власні наднаціональні інтереси¹³. У будь-який момент глобальний цифровий ресурс може здійснити блокування небажаних користувачів, каналів, акаунтів, обмежити доступ до свого функціоналу, створити таку архітектуру керованого вибору, в рамках якої будь-яка цифрова активність здійснюватиметься в явній або неявній формі на користь зовнішніх стосовно конкретної держави¹⁴.

Цифровізація є одним із ключових аспектів сучасного державного управління. У ХХІ столітті цифрові технології впливають на всі сфери життя: від економіки та соціальних послуг до безпеки та оборони. В умовах воєнного стану цифрова держава стикається з новими викликами, зокрема із забезпеченням кібербезпеки, стійкості цифрової інфраструктури та збереженням ефективного електронного урядування. Повоєнне відновлення також передбачає активне використання цифрових рішень для модернізації економіки та суспільного життя.

Виклики цифрової держави в умовах воєнного стану

Кібербезпека та протидія кібератакам. Воєнний стан супроводжується значним зростанням загроз у кіберпросторі. Державні органи, фінансові установи та критично важлива інфраструктура стають мішенями для атак. Основні виклики: збільшення кількості DDoS-атак та зломів урядових ресурсів; впровадження ефективних методів захисту від деструктивного програмного забезпечення; забезпечення конфіденційності даних громадян та державних структур.

¹² Шевчук О., Ментух Н. Ф. Реалізація політики державної інформаційної безпеки України в контексті запобігання корупції: адміністративно-правовий аспект.// Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. 2021. Випуск 64. С. 282–287. URL: http://visnyk-juris-uzhnu-uz.com/wp-content/uploads/2021/06/NVUzhNU_64.pdf

¹³ Sucupira Furtado, L., da Silva, T. L. C., Ferreira, M. G. F., de Macedo, J. A. F., and Moreira, J. K. (2023). A framework for Digital Transformation towards smart governance: using big data tools to target sdgs in Ceará, Brazil. *J. Urban Manag.* 12, 74–87. doi: 10.1016/j.jum.2023.01.003

¹⁴ Oksana Shevchuk The concept of administrative and legal support of the state information security of Ukraine in the field of prevention of corruption.// *Visegrad Journal on Human Rights.* у № 3/2021. Р. 243–248. URL: https://journal-vjhr.sk/wp-content/uploads/2021/10/VJHR_3_2021-Last.pdf

Безперервність функціонування електронних послуг. Під час війни важливо підтримувати стабільну роботу державних сервісів, таких як: реєстри громадян, бізнесу, власності; системи електронного документообігу; електронні сервіси соціального забезпечення.

Проблеми цифрової ідентифікації. В умовах воєнних дій мільйони людей змушені змінювати місце проживання, що ускладнює їхню ідентифікацію. Це вимагає: створення гнучких механізмів цифрової ідентифікації; інтеграції цифрових паспортів та біометричних технологій; захисту персональних даних у кризових умовах.

– Доступність та цифровий розрив. Не всі громадяни мають рівний доступ до цифрових технологій через соціально-економічні або географічні фактори. Це створює цифровий розрив, що потребує програм підтримки цифрової грамотності та розширення інфраструктури.

– Законодавче регулювання. Швидкий розвиток цифрових технологій випереджає темпи оновлення законодавства. Держави мають адаптувати правові норми для ефективного регулювання електронного врядування, захисту персональних даних та розвитку штучного інтелекту.

– Довіра громадян до цифрових послуг. Не всі громадяни готові користуватися цифровими державними послугами через страх перед витоком даних або низьку якість сервісів. Для зміцнення довіри потрібна прозорість, ефективна комунікація та якісний користувацький досвід.

Перспективи розвитку цифрової держави після війни

Відновлення цифрової інфраструктури. Повоєнне відновлення передбачає модернізацію цифрових сервісів, що включає: розширення доступу до широкосмугового інтернету в постраждалих регіонах; відновлення дата-центрів та хмарних сховищ; використання децентралізованих рішень для збереження даних.

Інноваційні рішення для економіки. Цифровізація стане рушієм розвитку економіки завдяки: розвитку електронної комерції та фінтеху; інтеграції блокчейн-технологій для безпечних фінансових операцій; автоматизації державних закупівель та контролю за витратами бюджету.

Цифрова інклюзія та освіта. Після війни важливо забезпечити доступ усіх громадян до цифрових послуг. Основні напрями: навчальні програми з цифрової грамотності; впровадження онлайн-освіти та дистанційного навчання; забезпечення цифрової доступності для людей з обмеженими можливостями.

Електронне врядування та прозорість. Сучасна цифрова держава має гарантувати відкритість та ефективність управління через: використання відкритих даних для громадського контролю; автоматизацію адміністративних процедур; створення інтелектуальних систем управління державними ресурсами.

– *Впровадження штучного інтелекту та Big Data.* Використання технологій штучного інтелекту та аналізу великих даних дозволяє автоматизувати процеси, прогнозувати потреби громадян та підвищувати ефективність державного управління.

– *Розвиток електронного уряду.* Забезпечення доступу до онлайн-послуг, електронних документів, цифрового підпису та електронного голосування сприятиме покращенню якості взаємодії громадян із державними установами.

– *Блокчейн для підвищення прозорості.* Технологія блокчейн може бути використана для забезпечення прозорості державних процесів, боротьби з корупцією та гарантування безпеки персональних даних.

– *Цифрова ідентифікація.* Створення єдиної цифрової ідентифікаційної системи дозволить громадянам швидко та безпечно отримувати державні послуги онлайн без фізичної присутності.

– *Інвестиції в цифрову освіту.* Розвиток цифрової грамотності серед населення, зокрема навчання основам кібербезпеки та ІКТ, допоможе скоротити цифровий розрив та підвищити ефективність використання цифрових послуг.

Цифрова держава відіграє критично важливу роль як під час війни, так і в процесі відновлення країни. Військові виклики підштовхують до впровадження новітніх рішень у сфері кібербезпеки, цифрової ідентифікації та електронного урядування. У свою чергу, повоєнне відновлення має стати поштовхом до розвитку сучасних цифрових технологій, що забезпечать ефективне державне управління та сприятимуть економічному зростанню.

2. Зарубіжні практики цифрової трансформації держави: уроки для України

У сучасному світі цифрова трансформація державного управління є невід'ємною складовою ефективного функціонування державних інститутів. Вона сприяє підвищенню прозорості, швидкості надання послуг, зниженню бюрократії та покращенню взаємодії держави з громадянами. У цьому розділі розглянуто зарубіжний досвід цифрової трансформації державних органів та можливі уроки для України.

Впровадження нових підходів до публічного управління, заснованих на широкому використанні цифрових технологій, охоплює майже всі країни світу. Оцифровуючи процеси та здійснюючи організаційні зміни, уряди переосмислюють функціонування органів влади, забезпечуючи прозорість, підзвітність, залучення громадян та оперативне реагування.

Це сприяє трансформації публічних послуг, підвищуючи їхню якість та ефективність¹⁵.

Багато країн, орієнтуючись на потреби та інтереси громадян, модернізують системи надання послуг шляхом впровадження цифрового врядування. Це передбачає переосмислення процесів із використанням цифрових технологій і даних. Системне застосування таких інструментів у прийнятті рішень, зокрема при розробці комплексних стратегій і програм реформування державного сектору, є ключовою умовою покращення добробуту суспільства (*Going Digital in a Multilateral World: OECD (2024)*)¹⁶.

Цифровізація торкнулася різних сфер публічного управління, зокрема податкової системи, бюджетної звітності, електронного підпису та ідентифікації громадян, а також переходу на єдину платформу надання електронних державних послуг. Частка громадян, які користуються послугами електронного уряду, постійно зростає, проте цей показник суттєво різниться між країнами.

Наприклад, у Данії вона становила 88%, а в Бразилії, Чилі, Італії, Мексиці та Колумбії менше 25%. Кількість громадян, що відправляють заповнені форми онлайн, також варіюється в широких межах: 50% і більше у країнах Північної Європи, Естонії, Нідерландах та Франції та менше 10% у Мексиці, Японії. Ці відмінності пояснюються, зокрема, недостатньо розвинутою інфраструктурою та обмеженою пропозицією електронних послуг, а також структурними проблемами, зумовленими інституційними, культурними чи економічними факторами (*OECD Digital Economy Outlook 2024*)¹⁷.

Згідно з рейтингом ООН за рівнем розвитку електронного уряду (*UN E-Government Survey 2024*), до десятки лідерів у 2024 р. увійшли Данія, Австралія, Республіка Корея, Великобританія, Швеція, Фінляндія, Сінгапур, Нова Зеландія, Франція¹⁸. Більшість країн прийняли стратегії цифровізації суспільства та для їх реалізації активно використовує проривні технології, такі як блокчейн, великі дані, Інтернет речей, штучний інтелект та ін.

¹⁵ Панченко О., Сердюк І. Інформаційна державна політика на шляху Цифровізації. Аспекти публічного управління. 2020. Том 8. Спецвипуск № 1. С. 107–109.

¹⁶ *Going Digital in a Multilateral World: OECD (2024)*, OECD Publishing, Paris // <https://www.oecd.org/going-digital/C-MIN-2018-6-EN.pdf>

¹⁷ *OECD Digital Economy Outlook 2024: OECD (2024)*, OECD Publishing, Paris // <https://espas.secure.europarl.europa.eu/orbis/sites/default/files/generated/document/en/9317011e.pdf>

¹⁸ *UN E-Government Survey 2024. Gearing E-Government to support transformation towards sustainable and resilient societies* <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Reports/UN-E-Government-Survey-2024>

Наприклад, у Данії відбувся унікальний перехід до цифрового державного управління. Створено портал державних послуг border.dk, що містить персоніфіковану сторінку з доступними для конкретного громадянина послугами, обов'язковим для приватних осіб та підприємств цифрової поштової скриньки, відкрито портал, що надає доступ до персональних даних про здоров'я (sundhed.dk). Налагоджено ефективний зв'язок із бізнесом через ресурси Vir.dk та [NemHandel](https://NemHandel.dk) – відкрите середовище е-бізнесу, що дозволяє підприємствам безпечно та надійно відправляти стандартизовані електронні рахунки-фактури.

Завдяки Цифровій стратегії на 2022–2024 рр., яка визначає подальшу цифровізацію державного сектора, а також вектор його взаємодії з комерційними організаціями та промисловістю, Данія успішно продовжує розвивати цифрове державне управління та електронні послуги. Серед пріоритетів – створення платформи, що дозволяє спростити управління бізнесом і знизити його адміністративне навантаження за рахунок впровадження автоматичної звітності на 3 млрд датських крон. При цьому компанії отримують доступ до більшої кількості даних державного сектору, які можуть стати основою нових бізнес-можливостей та інновацій¹⁹.

Цифрова трансформація є одним із ключових факторів розвитку сучасних держав, підвищення ефективності управління та покращення взаємодії між державою та громадянами. Однією з найбільш успішних країн у цьому процесі є Естонія, яка ще з 1990-х років почала активно впроваджувати електронні послуги та цифрові технології. Ця практика є цінним джерелом уроків для України, яка також активно рухається в напрямку цифровізації.

Основні етапи цифрової трансформації в Естонії

Створення правової та інституційної основи. Задля успішної цифрової трансформації Естонія ухвалила низку законодавчих актів, які створили правові рамки для розвитку електронного уряду (Закон про цифровий підпис (2000) дозволив використовувати електронний підпис нарівні з власноручним, Закон про електронне управління забезпечив можливість переходу державних установ до цифрового документообігу). Для реалізації цих ініціатив було створено спеціальні інституції, зокрема Фонд інформаційних систем (RIA), який координує розвиток цифрових технологій у державному секторі²⁰.

¹⁹ Denmark – National Cyber and Information Security Strategy 2022-2024 URL <https://digital-skills-jobs.europa.eu/en/actions/national-initiatives/national-strategies/denmark-national-cyber-and-information-security>

²⁰ Denmark – National Cyber and Information Security Strategy 2022-2024 URL <https://digital-skills-jobs.europa.eu/en/actions/national-initiatives/national-strategies/denmark-national-cyber-and-information-security>

Запровадження електронної ідентифікації (e-ID). Естонія стала однією з перших країн, яка запровадила обов'язкову електронну ідентифікаційну картку (e-ID), що використовується для: авторизації на державних порталах; підписання юридично значущих документів; доступу до медичних записів, банківських послуг тощо. Електронна ідентифікація стала основою для багатьох електронних сервісів та суттєво спростила життя громадян.

Електронне голосування (i-Voting). Починаючи з 2005 року, громадяни Естонії можуть голосувати онлайн на виборах. Система i-Voting дозволяє зменшити витрати на вибори, підвищити явку виборців і зробити процес голосування доступнішим. Це один із ключових прикладів успішної цифрової демократії²¹.

Платформа X-Road – основа цифрової взаємодії. X-Road – це система обміну даними між державними установами та приватними компаніями, що забезпечує: безпеку передачі інформації; скорочення бюрократії та прискорення надання послуг; принцип «одноразовості» даних (once-only principle), що означає, що громадяни та бізнес надають інформацію державі лише один раз. Ця система значно підвищила ефективність державного управління та дозволила створити децентралізовану, але захищену цифрову екосистему²².

Електронне резидентство (e-Residency). У 2014 році Естонія запустила програму e-Residency, яка дозволяє іноземцям отримувати цифрову ідентичність та керувати бізнесом у ЄС дистанційно. Це сприяло зростанню економічної привабливості країни та розвитку цифрової економіки²³.

Враховуючи успіх Естонії, Україна може перейняти кілька ключових аспектів: розвиток електронного уряду – активне впровадження технологій для спрощення державних послуг через застосунок на кшталт «Дія»; юридична підтримка цифрових рішень – ухвалення законів, що регулюють електронний документообіг та цифрові підписи; побудова надійної системи ідентифікації – впровадження обов'язкових цифрових ID-карт та біометричних рішень; використання блокчейн-технологій – забезпечення прозорості виборів, державних закупівель та реєстрів; інвестиції в кібербезпеку – розбудова інфраструктури захисту даних від

²¹ UN E-Government Survey 2024. Gearing E-Government to support transformation towards sustainable and resilient societies <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Reports/UN-E-Government-Survey-2024>

²² Denmark – National Cyber and Information Security Strategy 2022-2024 URL <https://digital-skills-jobs.europa.eu/en/actions/national-initiatives/national-strategies/denmark-national-cyber-and-information-security>

²³ Denmark – National Cyber and Information Security Strategy 2022-2024 URL <https://digital-skills-jobs.europa.eu/en/actions/national-initiatives/national-strategies/denmark-national-cyber-and-information-security>

кібератак та несанкціонованого доступу; популяризація цифрових навичок – програми навчання населення цифрової грамотності.

Естонія демонструє, що цифрова трансформація держави можлива за умови комплексного підходу, політичної волі та впровадження сучасних технологій. Україна, використовуючи досвід Естонії, може значно прискорити власну цифровізацію та підвищити ефективність державного управління, що сприятиме економічному розвитку та покращенню якості життя громадян.

Сінгапур також є визнаним світовим лідером у цифровій трансформації державного управління. Завдяки стратегічному підходу, використанню інноваційних технологій і цілеспрямованій політиці уряду, країна перетворилася на «розумну націю» (Smart Nation). Розглянемо ключові аспекти цифрової трансформації Сінгапуру, їх вплив на державне управління та потенційні уроки для України.

Стратегічні засади цифрової трансформації в Сінгапурі

Концепція «Розумної нації». Програма Smart Nation була запущена урядом Сінгапуру у 2014 році і має на меті створення високотехнологічного суспільства, в якому цифрові рішення полегшують життя громадян. Головні напрямки цієї ініціативи: **електронний уряд** (GovTech) – забезпечення цифрових послуг для громадян і бізнесу; **цифрова економіка** – розвиток інновацій та підтримка стартапів; **розумне місто** – використання Інтернету речей (IoT), штучного інтелекту (AI) та великих даних (Big Data) для управління міською інфраструктурою.

Державна стратегія цифрового розвитку. Уряд Сінгапуру розробив кілька ключових стратегічних документів, зокрема: **Digital Government Blueprint (2018)** – план цифрової трансформації державних послуг; **Smart Nation Sensor Platform** – система датчиків для збору інформації про стан міста; **SingPass** – єдина система аутентифікації громадян для доступу до державних послуг.

Основні напрямки цифрової трансформації

Електронне урядування. Сінгапур одним із перших запровадив **єдиний цифровий портал** для громадян – MyInfo, який об'єднує всі державні сервіси та дозволяє автоматично підвантажувати персональні дані, мінімізуючи бюрократію.

Автоматизація державних процесів. Впроваджено AI-рішення для обробки запитів громадян та прогнозування соціальних потреб. Наприклад, **використання чат-ботів у сфері охорони здоров'я** значно зменшило навантаження на держслужбовців.

Кібербезпека та захист даних. Розроблена **система GovTech Cybersecurity Strategy**, що включає використання AI для аналізу

кіберзагроз, створення Центру реагування на інциденти та навчальні програми для державних службовців²⁴.

Корисний досвід для України: 1) формування єдиного цифрового середовища (об'єднати всі державні сервіси в одну екосистему за аналогією з **MyInfo**; розширити можливості єдиної цифрової ідентифікації (аналог SingPass)); 2) використання AI для автоматизації держпослуг (впровадження **чат-ботів** та AI-аналітики для передбачення потреб громадян; автоматизація податкових та митних процедур, зменшення людського фактора); 3) посилення кібербезпеки (Україна, як країна, що перебуває у стані кіберконфлікту, має запровадити: **національний центр кібербезпеки**, подібний до сінгапурського; використання AI для моніторингу та запобігання кіберзагрозам).

Сінгапур доводить, що комплексний підхід до цифрової трансформації здатний значно покращити ефективність державного управління. Україна вже має певний прогрес у цьому напрямку, але важливо продовжити системні зміни, орієнтуючись на найкращі світові практики. Впровадження подібних стратегій сприятиме покращенню держуправління, економічному розвитку та підвищенню рівня довіри громадян до державних інститутів.

Унікальним є досвід Південної Кореї у сфері цифрової трансформації державного управління. Дана зарубіжна практика може бути цінною для України, яка активно розвиває цифрові технології у публічному секторі. Проаналізуємо ключові етапи цифрової трансформації в Південній Кореї, головні інструменти та платформи, а також можливі уроки для України.

Основні етапи цифрової трансформації в Південній Кореї

Розвиток інформаційно-комунікаційної інфраструктури. На початку 2000-х років уряд Південної Кореї запустив ініціативу «e-Korea Vision 2006», спрямовану на широкомасштабну комп'ютеризацію державного управління. Було створено високошвидкісну інтернет-інфраструктуру, яка забезпечила основу для подальших цифрових послуг.

Прикладом є впровадження Національної інформаційної інфраструктури (NII), що забезпечила високошвидкісний інтернет-доступ у державних установах і громадських місцях.

Впровадження системи електронного уряду (e-Government). У 2010-х роках уряд Кореї розробив стратегію Smart Government, яка дозволила автоматизувати багато адміністративних процесів та

²⁴ UN E-Government Survey 2024. Gearing E-Government to support transformation towards sustainable and resilient societies <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Reports/UN-E-Government-Survey-2024>

інтегрувати державні сервіси. Прикладом є система «Minwon 24» (Громадські послуги 24), що дозволяє громадянам отримувати державні послуги онлайн без необхідності фізичного відвідування установ.

Використання штучного інтелекту та Big Data. З 2020-х років Південна Корея активно розвиває цифрові технології з використанням AI та Big Data для прийняття управлінських рішень. Прикладом є платформа «AI-based Administrative Services», що аналізує запити громадян і пропонує оптимальні рішення для державних службовців.

Ключові інструменти цифрової трансформації

Цифрові ідентифікаційні системи. Південна Корея впровадила систему цифрової ідентифікації, що дозволяє громадянам використовувати електронні документи для автентифікації. Прикладом є «K-Pass», який дозволяє ідентифікувати громадян через мобільні додатки та електронні підписи.

Державні платформи відкритих даних. Корея стала однією з перших країн, які запровадили політику відкритих даних, що сприяє прозорості та підзвітності влади (платформа «Data.go.kr», яка надає доступ до тисяч державних наборів даних для громадян і бізнесу)²⁵.

Цифрова інклюзія. Уряд Кореї активно працює над тим, щоб цифрові технології були доступні всім верствам населення (програми цифрової грамотності для літніх людей, що включають навчальні курси та консультації щодо використання онлайн-сервісів)²⁶.

Корисний досвід для України: 1) необхідність цілісної стратегії цифровізації (Україна має потенціал для впровадження цифрового уряду, але необхідно розробити довгострокову стратегію, що враховує міжнародний досвід); 2) інвестиції в цифрову інфраструктуру (необхідно розширювати інтернет-доступ та впроваджувати системи цифрової ідентифікації); 3) акцент на відкриті дані та прозорість (впровадження відкритих даних підвищить рівень довіри до державних органів і сприятиме залученню бізнесу до розвитку цифрової економіки).

Досвід Південної Кореї показує, що цифрова трансформація державного управління є ключем до ефективного розвитку країни. Україні варто переймати найкращі практики, адаптуючи їх до власних умов, щоб побудувати сучасну цифрову державу.

²⁵ Denmark – National Cyber and Information Security Strategy 2022-2024 URL <https://digital-skills-jobs.europa.eu/en/actions/national-initiatives/national-strategies/denmark-national-cyber-and-information-security>

²⁶ OECD Digital Economy Outlook 2024: OECD (2024), OECD Publishing, Paris // <https://espas.secure.europarl.europa.eu/orbis/sites/default/files/generated/document/en/9317011e.pdf>

Цифрова трансформація державного управління є ключовим елементом модернізації Великої Британії. Аналіз підходів, механізмів та результатів цифрової трансформації у Великій Британії дозволить сформулювати рекомендації для України.

Основні етапи цифрової трансформації у Великій Британії

Запуск програми цифрового уряду. У 2010 році уряд Великої Британії створив **Government Digital Service (GDS)** – державне агентство, відповідальне за реалізацію цифрової трансформації. Основні завдання GDS включали: стандартизацію цифрових послуг; розробку єдиної цифрової інфраструктури; підвищення прозорості та ефективності державного управління.

Створення єдиного порталу GOV.UK. GOV.UK був запущений у 2012 році та об'єднав понад 1 700 вебсайтів державних установ у єдину платформу. Основні переваги: централізація доступу до послуг; спрощений інтерфейс для користувачів; економія державних коштів завдяки оптимізації IT-інфраструктури.

Запровадження цифрової ідентифікації (GOV.UK Verify). Система GOV.UK Verify дозволяє громадянам підтверджувати свою особу для доступу до державних онлайн-послуг. Ця ініціатива забезпечила: безпечний доступ до сервісів без необхідності фізичної взаємодії; інтеграцію з банківськими установами та приватним сектором.

Децентралізація та відкриті дані. Програма Open Data від уряду Великої Британії передбачає відкриття державних даних для бізнесу, науковців та громадян. Це сприяє: розвитку інновацій; підвищенню прозорості урядової діяльності; створенню нових бізнес-моделей на основі відкритих даних.

Незважаючи на успіхи, Велика Британія зіткнулася з низкою проблем у процесі цифрової трансформації: **кібербезпека**: зростання кількості кібератак змусило уряд посилити захист персональних даних; **опір змін**: деякі державні установи були неготові до цифрових змін, що вимагало додаткового навчання персоналу; **співпраця з приватним сектором**: спільні ініціативи з бізнесом прискорили розвиток технологічних рішень²⁷.

На основі досвіду Великої Британії можна визначити ключові рекомендації для України: **створення єдиного координаційного центру**, аналог GDS в Україні міг би взяти на себе централізацію цифрової трансформації; **уніфікація державних сервісів** (впровадження єдиної платформи для всіх державних послуг значно

²⁷ Denmark – National Cyber and Information Security Strategy 2022-2024 URL <https://digital-skills-jobs.europa.eu/en/actions/national-initiatives/national-strategies/denmark-national-cyber-and-information-security>

підвищить зручність для громадян); **розвиток цифрової ідентифікації** (використання аналогів GOV.UK Verify може спростити взаємодію громадян із державою); **розширення відкритих даних** (український уряд може сприяти економічному розвитку, надаючи відкритий доступ до державних даних); **посилення кібербезпеки** (враховуючи сучасні загрози, важливо інвестувати у системи захисту персональних даних).

Цифрова трансформація державного управління у Великій Британії стала зразком ефективної модернізації публічних послуг. Україна може використати цей досвід, адаптуючи успішні практики до власних умов. Важливими аспектами є централізоване управління цифровими ініціативами, відкриті дані, безпечна цифрова ідентифікація та посилений кіберзахист. Застосування цих підходів сприятиме підвищенню ефективності державного управління та покращенню взаємодії громадян із державою.

За підсумками дослідження ми можемо констатувати, що в умовах технологічних трансформацій сучасних держав і суспільств самі цифрові технології, а також можливості їх використання стають критично важливим стратегічним національним ресурсом. Відповідно, ключовими завданнями держави, яка претендує на незалежність і суверенітет в подібних умовах стають створення, розвиток та підтримання функціональності власних національних цифрових ресурсів, а також формування та розвиток цифрових компетенцій та здібностей власних громадян, а також суспільних, соціально-економічних, політичних, управлінських інститутів із застосування цифрових технологій у національних інтересах.

Одночасна наявність технологічних можливостей та здібностей у цифровій сфері стає необхідною та критично важливою умовою успішного суспільно-політичного та економічного розвитку держави, суспільства, нації як такої. Виходячи з подібного підходу, нам видається очевидним, що глобальне геополітичне та економічне протистояння в сучасному світі не лише замістило собою у певному сенсі військове протистояння, а й загостило ресурсні війни.

І саме цифрові ресурси (включаючи цифрові дані, відповідну інфраструктуру, що забезпечує їх зберігання, обробку, аналіз та передачу, технологічні рішення, що дозволяють самостійно та незалежно використовувати цифрові рішення на користь національного розвитку, кваліфіковані кадри, які мають професійні компетенції у цифровій сфері) стають предметом подібних ресурсних воєн.

В умовах сучасної цифровізації дана глобальна боротьба вже за цифрові ресурси, на нашу думку, лише посилюватиметься. Формування та підтримка національного цифрового суверенітету на сьогоднішній

день є не лише необхідною умовою для перетворення цифрових технологій та рішень на суверенні національні цифрові ресурси, а й є, по суті, ключем доступу до найважливіших сфер життєдіяльності технологічно розвинених держав.

ВИСНОВКИ

Сучасна цифрова держава як публічно-управлінський феномен відображає суттєві зміни в системах державного управління, зумовлені технологічним прогресом та зміною суспільних очікувань. На основі проведеного дослідження можна виокремити такі ключові положення:

Цифрова держава є динамічним явищем, яке поєднує високотехнологічні рішення (штучний інтелект, блокчейн, Інтернет речей) з принципами відкритості, інклюзивності та адаптивності. Її функціонування базується на балансі між автоматизацією процесів, забезпеченням кібербезпеки та збереженням гуманістичних цінностей.

У процесі дослідження сучасної цифрової держави було виявлено низку викликів та перспектив, що впливають на її розвиток в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення. Сучасні інформаційні технології відіграють вирішальну роль у функціонуванні державних структур, забезпечуючи стійкість державного управління, безперервність надання послуг та підтримку економічної стабільності.

Одним із головних викликів є забезпечення кібербезпеки та збереження критичної цифрової інфраструктури. Воєнні дії підвищують ризики кібератак та інформаційних загроз, що потребує зміцнення захисних механізмів, посилення національних систем кіберзахисту та міжнародного співробітництва у сфері цифрової безпеки. Другою ключовою проблемою є цифрова нерівність, що загострюється через обмежений доступ до технологій у постраждалих регіонах. Це вимагає впровадження спеціальних державних програм із забезпечення цифрової інклюзії, розвитку інфраструктури зв'язку та підвищення цифрової грамотності населення.

Серед перспектив розвитку цифрової держави в умовах відновлення варто відзначити активне впровадження електронного врядування, автоматизацію державних послуг та використання штучного інтелекту для оптимізації процесів управління. Це сприятиме підвищенню ефективності державного апарату, зниженню корупційних ризиків та покращенню комунікації між державою та громадянами.

Окрему увагу слід приділити розвитку цифрової економіки та стимулюванню інновацій. Створення сприятливих умов для стартапів, підтримка малого та середнього бізнесу через цифрові платформи та залучення міжнародних інвестицій допоможуть прискорити відновлення економіки країни.

У підсумку, цифрова держава має стати основою для модернізації суспільства, забезпечуючи стабільність і ефективне функціонування державних інституцій як у період кризи, так і на етапі відновлення. Комплексний підхід до подолання викликів та реалізації цифрових трансформацій створить умови для побудови стійкої, безпечної та інноваційної держави майбутнього.

Успішні приклади (Данія, Естонія, Велика Британія, Південна Корея, Сінгапур) показують, що цифрова трансформація можлива лише за умови системного підходу: розвитку інфраструктури, правової бази та підвищення цифрової грамотності. Для України важливо подолати технологічні нерівності, інвестувати в електронні сервіси та залучати громадян до формування цифрової екосистеми.

АНОТАЦІЯ

Сучасна цифрова держава є важливим аспектом публічного управління, що відображає світові тенденції трансформації управлінських практик під впливом технологічного прогресу. У розділі монографії розглядається концепція цифрової держави, яка інтегрує інноваційні технології в публічний сектор з метою підвищення ефективності адміністрування, оптимізації послуг і забезпечення прозорості в процесах управління. Основна увага приділяється ключовим інструментам цифровізації, таким як системи цифрового врядування, великі дані, штучний інтелект та технології блокчейн. Впровадження цих інструментів сприяє створенню зручних цифрових платформ для надання адміністративних послуг, зменшує бюрократичне навантаження та підвищує довіру громадян до державних інституцій.

Проте цифрова трансформація стикається з серйозними викликами, такими як загрози кібербезпеки, що вимагають надійних систем захисту даних; цифровий розрив, що обмежує доступ до технологій для певних соціальних груп. Автор наголошує на важливості збалансування інноваційних рішень з правовою регуляцією, зокрема в контексті обробки персональних даних. У дослідженні також аналізується міжнародний досвід (на прикладах Данії, Естонії, Великої Британії, Південної Кореї, Сінгапуру) та його адаптація до українських умов. Визначено, що в Україні пріоритетами мають стати розвиток інфраструктури цифрового врядування, підвищення цифрової грамотності населення та створення міжвідомчих екосистем для обміну даними.

Окремо розглянуто роль цифрових платформ у державному управлінні. Вони не лише автоматизують рутинні процеси, але й відкривають нові можливості для громадянської участі через механізми

електронних петицій, відкритих даних та онлайн-консультацій. Висновки підкреслюють, що цифрова держава є динамічним явищем, яке потребує постійного вдосконалення правових, технологічних та управлінських рішень. Для України важливо поєднувати власні інновації з найкращими світовими практиками, що дозволить мінімізувати ризики та реалізувати потенціал цифрової ери.

Література

1. Tomasz Janowski. Digital government evolution: From transformation to contextualization. *Government Information Quarterly*, Volume 32, Issue 3, July 2015, Pages 221–236, doi: 10.1016/j.giq.2015.07.001
2. Cegarra-Navarro, J.-G., Garcia-Perez, A., & Moreno-Cegarra, J. L. (2014). Technology knowledge and governance: Empowering citizen engagement and participation. *Government Information Quarterly*, 31(4), 660–668. Retrieved from URL: <http://www.scopus.com/inward/record.url?eid=2-s2.0-84922400845&partnerID=tZOtx3y1> (дата звернення 12.03.2025).
3. Çelik, A. K., & Kabakuş, A. K. (2015). Do E-government Services “Really” Make Life Easier? Analyzing Demographic Indicators of Turkish Citizens’ E-government Perception Using Ordered Response Models. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 6(1), 185–194. Retrieved from URL: <http://www.scopus.com/inward/record.url?eid=2-s2.0-84923070822&partnerID=tZOtx3y1> (дата звернення 10.03.2025).
4. Цифрове врядування : монографія / О. В. Карпенко, Ж. З. Денисюк, В. В. Наместнік [та ін.] ; за. ред. О. В. Карпенка. Київ : ІДЕЯ ПРИНТ, 2020. 336 с.
5. Bracken, M. (2015). Government as a Platform: the next phase of digital transformation | Government Digital Service. UK Government Digital Service. Retrieved July 5, 2015, from URL: <https://gds.blog.gov.uk/2015/03/29/government-as-a-platform-the-next-phase-of-digitaltransformation/> (дата звернення 02.03.2025).
6. Lin Z and Yaakop MR (2024) Research on digital governance based on Web of Science—a bibliometric analysis. *Front. Polit. Sci.* 6:1403404. doi: 10.3389/fpos.2024.1403404
7. Zheng, Y. (2017). The governance of China's digital economy: a multi-level governance perspective. *Copenhagen J. Asian Stud.* 35, 31–54.
8. Yigitcanlar, T., and Baum, S. (2008). “E-government and the digital divide,” in *Electronic Government: Concepts, Methodologies, Tools, and Applications*, ed. A. Anttiroiko (Hershey, PA: IGI Global), 1718–1725.
9. Квітка, С., Новіченко, Н., Гусаревич, Н., Піскоха, Н., Бардах, О., & Демошенко, Г. (2020). Перспективні напрямки цифрової

трансформації публічного управління. Аспекти публічного управління, 8(4), 129–146. URL: <https://doi.org/10.15421/152087> (дата звернення 12.03.2025).

10. Nataliya Felikssimivna Mentukh, Oksana Romanivna Shevchuk, Verbitska Mariana Vasylivna, Kuz Tetiana Volodymyrivna., (2023). Ensuring Information Security: Comparative Legal Aspect. *Central European Management Journal*, 31(3), 74–87. Retrieved from URL: https://journals.kozminski.cemj.org/index.php/pl_cemj/article/view/917 (дата звернення 02.03.2025).

11. Xanthopoulou, P., Antoniadis, I., and Avlogiaris, G. (2023). Unveiling the drivers of digital governance adoption in public administration. *Probl. Perspect. Manag.* 21, 454–467. doi: 10.21511/ppm.21(4).2023.35

12. Жекало Г., Заяць М., & Вакун О. (2020). Сутність та зміст електронного врядування: концептуальний вимір. Державне управління: удосконалення та розвиток, Відновлено з URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/8_2020/54.pdf (дата звернення 02.03.2025).

13. Шевчук О., Ментух Н. Ф. Реалізація політики державної інформаційної безпеки України в контексті запобігання корупції: адміністративно-правовий аспект.// Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. 2021. Випуск 64. С. 282–287. URL: http://visnyk-juris-uzhnu-uz.com/wp-content/uploads/2021/06/NVUzhNU_64.pdf (дата звернення 04.03.2025).

14. Sucupira Furtado, L., da Silva, T. L. C., Ferreira, M. G. F., de Macedo, J. A. F., and Moreira, J. K. (2023). A framework for Digital Transformation towards smart governance: using big data tools to target sdgs in Ceará, Brazil. *J. Urban Manag.* 12, 74–87. doi: 10.1016/j.jum.2023.01.003 (дата звернення 12.03.2025).

15. Oksana Shevchuk The concept of administrative and legal support of the state information security of Ukraine in the field of prevention of corruption. // *Visegrad Journal on Human Rights*. у № 3/2021. Р. 243–248. URL: https://journal-vjhr.sk/wp-content/uploads/2021/10/VJHR_3_2021-Last.pdf (дата звернення 12.03.2025).

16. Панченко О., Сердюк І. Інформаційна державна політика на шляху Цифровізації. Аспекти публічного управління. 2020. Том 8. Спецвипуск № 1. С. 107–109.

17. Going Digital in a Multilateral World: OECD (2024), OECD Publishing, Paris // <https://www.oecd.org/going-digital/C-MIN-2018-6-EN.pdf> (дата звернення 12.03.2025).

18. Rob van der Meulen. Five stages define a CIO's journey from e-government to digital government. Gartner, May 26, 2016 URL: // <https://www.gartner.com/smarterwithgartner/when-less-becomes-more-the-journey-to-digital-government/> (дата звернення 12.03.2025).

19. OECD Digital Economy Outlook 2024: OECD (2024), OECD Publishing, Paris // <https://espas.secure.europarl.europa.eu/orbis/sites/default/files/generated/document/en/9317011e.pdf> (дата звернення 12.03.2025).

20. Denmark – National Cyber and Information Security Strategy 2022-2024 URL: <https://digital-skills-jobs.europa.eu/en/actions/national-initiatives/national-strategies/denmark-national-cyber-and-information-security> (дата звернення 02.03.2025).

21. UN E-Government Survey 2024. Gearing E-Government to support transformation towards sustainable and resilient societies URL: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Reports/UN-E-Government-Survey-2024> (дата звернення 12.03.2025).

Information about the author:

Bovsunivska Iryna Volodymyrivna,

Candidate of Economic Sciences,

Associate Professor of the Department of Public Management
and Administration of the Faculty of Economics

and Business Administration

State University “Kyiv Aviation Institute”

1, Huzar Lubomyr Avenue, Kyiv, 03058, Ukraine